

stemte ogsaa imod, fordi jeg ikke var blevet overbevist om Nødvendigheden af disse Præstegaardskonsulenter gennem den af Kommissionen afgivne Betænkning, thi denne var først kommet os i Hænde, lige før vi skulde tage Stilling til Forslaget; der havde kun været Tid til lige at læse den igennem og tage det paa Tro og Love. Og jeg ved, at Landet over er man bange for de mange Konsulenter; man hører mange Steder sige, at disse Konsulenter bliver efterhaanden en Landeplage. Det er muligvis urigtigt, men den Stemning er der i Befolkningen.

Jeg stemte endvidere imod, fordi det forekommer mig, at Præsteembedernes Bygningsvæsen og Tilsynet med samme samt Afleveringssynet, som det hedder, maa have sit Tyngdepunkt i Sognene. Det er Sognene eller nu Kommunerne, der har Tilsynet med Skolebygningerne, og disse er jo i gode Hænder. Man vil sige: Ja, men Præstegaardene er jo ikke Kommunerne. Nej, det er de vel ikke, men efter min Mening er de Sognenes, i alt Fald med samme Ret som de gamle Degnebol. Peder Palladius skriver netop derom: „Dersom eders Præstegaard eller Degnegaard afbrændes ved Vaade, eller gaar ellers Fald paa den, betænker I jer vel, at det jo er eders Gaard og ikke deres“. Det vil sige, det er Sognefolkenes; Præstegaardene er Sognefolkenes paa samme Maade som Degnebolene. Jeg tror, det er historisk og juridisk forsvarligt at hævde dette, men jeg ved godt, at dette Spørgsmaal ikke vil blive afgjort hverken efter retslige eller historiske Hensyn, men efter rent politiske Hensyn, naar det en Gang skal løses; og derfor skal jeg lade det ligge. Jeg vil blot sige, at det støtter mig i mit Synspunkt, at Tyngdepunktet, naar det gælder Præstegaardenes Bevarelse, maa ligge i selve Sognene, og hvad enten man nu mener, at Kirken og Staten bør skilles ad, eller man mener, at Statskirken bør opretholdes, og at vi skal gaa over til det, man kalder det independentiske Menighedsliv, vil man i begge Tilfælde kunne have Gavn af det Synspunkt, at det er Sognene, eller skal vi sige Kommunerne, for at tage det rent borgerligt, der har Ansvaret for og Ejendomsretten til disse Bygninger, og hvad dermed hører sammen. Der er naturligvis Præstegaarde, som har nogen national Værdi paa Grund af deres særlige Bygningsstil; men de vil kunne komme ind under Bygningsfredningsloven, som jeg haaber Landstinget vil tage sig af — jeg deler det

Haab, den højtærede Justitsminister udtalte her i Tinget forleden Dag —, og desuden har vi Provstesynet, som vi ikke kan undvære, idet Præstegaardene rent økonomisk set staar anderledes end Degneboligerne og Skolebygningerne. Jeg mener da, at det var meget rigtigere at tage Kommissionens Forslag om at ændre Provstesynet, saa at dets læge Medlemmer blev valgt paa ny hvert sjette Aar. Det tror jeg var betydningsfuldere end at ansætte disse Bygningskonsulenter, som her er foreslaaet. Men i Tinget er der jo paa Forhaand et Flertal for disse, og Rigsdagen har jo lovet at stille sig velvilligt.

Det er en stor Fordel for dette Lovforslag, at det allerede har sine Gidsler, idet de forskellige Partiers Finansudvalgsmedlemmer paa en Maade har bundet sig. Ellers tror jeg ikke, Lovforslaget vilde have faaet saa let en Gang igennem Tinget, saa jeg kan kun lykønske den højtærede Minister til, at han tog Sagen op paa Finanslovforslaget, selv om han maatte tage den ud igen. Foreløbig foreslaas der jo ansat 7 Bygningskonsulenter; men der staar i selve Betænkningen fra Udvalget, at man tænker sig, der skal ansættes Assistenten, i alt Fald i de 3 største Stifter, hvad man dog foreløbig ikke vil gøre; det henstilles altsaa som en Mulighed, at vi skal have Assistenten, og det kan udvikle sig til adskilligt. Naar disse Konsulenter anslaas til 25,000 Kr. om Aaret, synes jeg slet ikke, det er nogen høj Pris for 7 Mænds Arbejde, som jeg i Modsætning til det ærede Medlem fra Ribe (Brorsen) tror vil blive ret omfattende. Jeg anser det ikke for nogen høj Løn; men Spørgsmaalet er, om denne Udgift er nødvendig, og det er jeg ikke sikker paa, men det kan vi altsaa overveje i Udvalget. Men tænk, hvis det var rigtigt, hvad der blev gjort gældende af det ærede Medlem fra Kolding (Laursen) og det ærede Medlem fra Vordingborg (Dahl), at de 25,000 Kr., Staten giver ud til disse Konsulenter, vil forrente sig saaledes, at Statskassen eller Lønningsfonden vil faa en betydelig Indtægt, som endog vil overstige de 25,000 Kr.! Hvorfor i Alverden ansætter vi saa ikke Bygningskonsulenter i alle Sager vedrørende offentlige Bygninger, f. Eks. vedrørende Forstboliger, Amtmandsboliger o. s. v.? Sikke Indtægter der kunde komme ind i Statskassen ved atter og atter at ansætte Konsulenter for disse forskellige Bygninger! Derfor vil det ogsaa være værd at tage under Overvejelse i det Udvalg, der kommer til at tage sig